

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ**

ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

ΓΕΝΙΚΟ ΛΟΓΙΣΤΗΡΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

**ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ &
ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ**

ΕΚΘΕΣΗ

**ΕΠΙ ΤΗΣ ΠΟΡΕΙΑΣ ΤΩΝ
ΔΑΠΑΝΩΝ ΚΡΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 2020
[Άρθρο 76 ν. 4270/2014]**

ΑΘΗΝΑ, ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2021

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	ΣΕΛΙΔΑ
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	2
I. ΠΟΡΕΙΑ ΔΑΠΑΝΩΝ	3
1 Δαπάνες τακτικού προϋπολογισμού κατά κατηγορία	3
2 Δαπάνες τακτικού προϋπολογισμού κατά υπουργείο	9
3 Δαπάνες τακτικού προϋπολογισμού αποκεντρωμένων διοικήσεων	11
4 Ανάλωση τακτικού αποθεματικού	12
5 Δαπάνες προϋπολογισμού δημοσίων επενδύσεων (ΠΔΕ)	13
6 Συμπληρωματικοί Προϋπολογισμοί	14
7 Απλήρωτες οφειλές κρατικού προϋπολογισμού προς τρίτους	15
ΕΠΙΛΟΓΟΣ	16

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η παρούσα έκθεση συντάσσεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 76 του ν.4270/2014 (Α' 143) καθώς και της οικ. 2/75748/ΔΠΓΚ/17-10-2018 (ΦΕΚ Β' 4698) απόφασης του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών και υποβάλλεται στον Υπουργό Οικονομικών από τον καθ' ύλην αρμόδιο Γενικό Διευθυντή Δημοσιονομικής Πολιτικής και Προϋπολογισμού του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους (Γ.Λ.Κ.). Στην έκθεση αυτή αναλύεται η πορεία των δαπανών του κρατικού προϋπολογισμού κατά το οικονομικό έτος 2020 και αποτελεί συνοδευτικό στοιχείο του ετήσιου κρατικού προϋπολογισμού που κατατίθεται στη Βουλή σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 4 του άρθρου 58 του ν.4270/2014.

Ειδικότερα παρουσιάζεται με την παράθεση αναλυτικών πινάκων η πορεία των δαπανών ανά κατηγορία δαπάνης και ανά υπουργείο. Γίνεται διακριτή παρουσίαση τόσο του Τακτικού Προϋπολογισμού όσο και του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ). Σε κάθε ενότητα παρουσιάζονται οι πραγματοποιηθείσες πληρωμές και οι αρχικά προϋπολογισθείσες πιστώσεις, καθώς και οι αποκλίσεις μεταξύ αυτών με την αντίστοιχη επεξήγηση. Ιδιαίτερη μνεία γίνεται για τις Αποκεντρωμένες Διοικήσεις, το τακτικό αποθεματικό, τους συμπληρωματικούς προϋπολογισμούς και τις απλήρωτες οφειλές της Κεντρικής Διοίκησης προς τρίτους. Επίσης, περιλαμβάνεται διακριτή ενότητα για τους συμπληρωματικούς προϋπολογισμούς, οι οποίοι ψηφίστηκαν κατά τη διάρκεια του 2020.

Η κατηγοριοποίηση των δαπανών ακολουθεί το νέο Λογιστικό Πλαίσιο που τέθηκε σε εφαρμογή τον Ιούνιο του 2018 με το ΠΔ 54/2018 (ΦΕΚ Α' 103) και τη σχετική Υπουργική Απόφαση 2/58493/ΔΠΓΚ/31-07-2018 (ΦΕΚ Β' 3240), με τα οποία εισάγεται, ως πρώτο βήμα της λογιστικής μεταρρύθμισης, νέα οικονομική και διοικητική ταξινόμηση για την Κεντρική Διοίκηση. Η οικονομική ταξινόμηση είναι πλέον κοινή τόσο για την κατάρτιση του προϋπολογισμού όσο και για τη λογιστική, ενώ η χρήση της θα επεκταθεί σταδιακά και στους υπόλοιπους φορείς της Γενικής Κυβέρνησης.

Ι. ΠΟΡΕΙΑ ΔΑΠΑΝΩΝ

1 Δαπάνες τακτικού προϋπολογισμού κατά κατηγορία

Α. Στον ακόλουθο πίνακα (1) εμφανίζεται, κατά κατηγορία δαπάνης, η εκτέλεση του τακτικού προϋπολογισμού οικονομικού έτους 2020 (σε ταμειακή βάση).

Πίνακας 1. Δαπάνες τακτικού προϋπολογισμού έτους 2020 κατά κατηγορία (σε ευρώ)				
Λογαριασμός	Περιγραφή Δαπάνης	Προϋπολογισμός	Πληρωμές	Μεταβολή %
21	Παροχές σε εργαζομένους	13.403.404.000	13.334.901.169	-0,5
21101 + 21201 + 21301	Τακτικές αποδοχές	10.825.794.707	10.690.891.948	-1,2
21102 + 21202 + 21302	Πρόσθετες αποδοχές	510.245.001	586.506.610	14,9
21103 + 21203 + 21303	Αποδοχές σε είδος	4.308.000	6.251.550	45,1
21304	Παροχές κληρωτών	12.105.000	9.925.512	-18,0
21901 + 21902 + 21903	Εργοδοτικές εισφορές	2.050.951.292	2.041.325.549	-0,5
2190101 + 2190201 + 2190301	ΕΦΚΑ	1.683.559.911	1.709.830.064	1,6
2190102 + 2190202 + 2190302	ΕΟΠΥΥ	349.675.331	318.333.311	-9,0
2190103 + 2190203 + 2190303	λοιπά ταμεία	17.716.050	13.162.175	-25,7
22	Κοινωνικές Παροχές	134.422.000	136.501.774	1,5
23	Μεταβιβάσεις	27.824.312.000	38.751.196.189	39,3
231	Τρέχουσες εγχώριες μεταβιβάσεις	24.524.473.500	35.238.212.419	43,7
23101	Μεταβιβάσεις στην Κεντρική Διοίκηση	2.000.000	0	-100,0
2310180	Αποδόσεις στην Κεντρική Διοίκηση	2.000.000	0	-100,0
23102	Μεταβιβάσεις σε νοσοκομεία	1.146.687.176	1.270.194.838	10,8
2310201+2310204+2310205+2310270	Επιχορηγήσεις (πλην υπερωριών και εφημεριών)	843.887.176	969.070.839	14,8
2310202 + 2310203	Επιχορηγήσεις υπερωριών και εφημεριών	302.800.000	301.124.000	-0,6
23103	Μεταβιβάσεις στις Υγειονομικές Περιφέρειες-Πρωτοβάθμιο Εθνικό Δίκτυο Υγείας (ΥΠΕ-ΠΕΔΥ)	132.200.000	189.442.494	43,3
2310301+2310304+2310305+2310370	Επιχορηγήσεις (πλην υπερωριών και εφημεριών)	92.000.000	147.566.495	60,4
2310302 + 2310303	Επιχορηγήσεις υπερωριών και εφημεριών	40.200.000	41.875.999	4,2
23104	Μεταβιβάσεις σε Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.)	2.519.759.500	2.821.723.589	12,0
23104 πλην 2310480	Επιχορηγήσεις σε ΟΤΑ	190.329.500	495.224.775	160,2
2310480	Αποδόσεις σε ΟΤΑ	2.329.430.000	2.326.498.814	-0,1
23105	Μεταβιβάσεις σε ΟΚΑ	18.699.900.000	21.624.571.377	15,6
23105 πλην 2310580	Επιχορηγήσεις σε ΟΚΑ	18.697.700.000	21.623.996.797	15,7
2310580	Αποδόσεις σε ΟΚΑ	2.200.000	574.580	-73,9
23108	Μεταβιβάσεις σε λοιπά νομικά πρόσωπα	1.941.158.324	6.965.703.663	258,8
23108 πλην 2310880	Επιχορηγήσεις σε λοιπά νομικά πρόσωπα	1.799.418.824	6.921.259.389	284,6
2310880	Αποδόσεις σε λοιπούς φορείς με νομική προσωπικότητα	141.739.500	44.444.274	-68,6
23109	Λοιπές μεταβιβάσεις	82.768.500	2.366.576.458	2.759,3
23109 πλην 2310980	Λοιπές επιχορηγήσεις	81.608.500	2.365.413.569	2.798,5
2310980	Αποδόσεις σε φυσικά πρόσωπα και φορείς χωρίς νομική προσωπικότητα	1.160.000	1.162.889	0,2
232	Τρέχουσες μεταβιβάσεις προς οργανισμούς και κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε)	2.030.440.000	2.007.298.227	-1,1
233	Τρέχουσες μεταβιβάσεις σε φορείς του εξωτερικού	157.852.000	155.051.336	-1,8
234	Επιχορηγήσεις επενδύσεων εσωτερικού	190.040.000	216.280.613	13,8
234 πλην 2340480	Επιχορηγήσεις επενδύσεων εσωτερικού	40.000	26.280.613	
2340480	Κεντρικοί Αυτοτελείς Πόροι (Κ.Α.Π.) για επενδυτικές δαπάνες Δήμων	190.000.000	190.000.000	0,0
236	Επιχορηγήσεις επενδύσεων εξωτερικού	4.620.000	0	-100,0

239	Λοιπές κεφαλαιακές μεταβιβάσεις	916.886.500	1.134.353.594	23,7
23901	Καταπτώσεις εγγυήσεων	689.000.000	635.521.060	-7,8
23902	Αναλήψεις χρεών	0	30.756.431	
23905	Αποζημιώσεις λόγω δικαστικών αποφάσεων	2.957.000	99.502.183	3.265,0
23903 + 23904 + 23909	Κεφαλαιουχικές ενισχύσεις - Δωρεές - Λοιπές κεφαλαιακές μεταβιβάσεις διάφορες	224.929.500	368.573.920	63,9
24	Αγορές αγαθών και υπηρεσιών	1.145.289.000	1.625.843.637	42,0
24 πλην 24302	Αγορές αγαθών και υπηρεσιών πλην προμηθειών για Χρηματοοικονομικές υπηρεσίες	1.105.168.000	1.577.693.687	42,8
24302	Προμήθειες για Χρηματοοικονομικές υπηρεσίες	40.121.000	48.149.950	20,0
25	Επιδοτήσεις	89.060.000	248.157.974	178,6
26	Τόκοι (σε ακαθάριστη βάση)	4.500.100.000	4.773.762.741	6,1
27	Λοιπές Δαπάνες	71.388.000	29.105.916	-59,2
29	Πιστώσεις υπό κατανομή	1.495.362.000	152.750	-100,0
29101	Αποθεματικό	1.000.100.000	0	-100,0
29102	Πιστώσεις υπό κατανομή για δαπάνες πλήρωσης θέσεων προσωπικού	101.012.000	0	-100,0
29103	Πιστώσεις υπό κατανομή για λοιπές δαπάνες αποδοχών	113.064.000	0	-100,0
29104	Πιστώσεις υπό κατανομή για μεταβιβάσεις σε εκτέλεση κοινοτικών και λοιπών προγραμμάτων	0	0	
29105	Πιστώσεις υπό κατανομή για μεταβιβάσεις	127.697.750	0	-100,0
29106	Λοιπές πιστώσεις υπό κατανομή	153.488.250	152.750	-99,9
31	Πάγια περιουσιακά στοιχεία	623.188.000	631.291.546	1,3
3130101001 + 3130101002	Αγορές οπλικών συστημάτων από προγράμματα εξοπλισμού	530.000.000	514.785.001	-2,9
31 πλην 3130101001, 3130101002	Λοιπά πάγια περιουσιακά στοιχεία	93.188.000	116.506.545	25,0
33	Τιμαλφή	10.000	0	-100,0
Συνολικές Δαπάνες		49.286.535.000	59.530.913.697	20,8
Πρωτογενείς Δαπάνες		44.786.435.000	54.757.150.955	22,3
45	Συμμετοχικοί τίτλοι και μερίδια επενδυτικών κεφαλαίων	562.480.000	117.269.268	-79,2
49	Προκαταβολές και λοιπές απαιτήσεις	0	15.150.790	
52	Υποχρεώσεις από Νόμισμα και καταθέσεις	0	250.000	
53	Χρεωστικοί τίτλοι (υποχρεώσεις)	19.367.000.000	34.527.025.950	78,3
54	Δάνεια	601.528.130.000	1.256.568.257.026	108,9
57	Χρηματοοικονομικά παράγωγα	1.650.000.000	2.314.884.881	40,3
Σύνολο Δαπανών (μη Χρηματοοικονομικές και Χρηματοοικονομικές)		672.394.145.000	1.353.073.751.611	101,2

Β. Από τα παρατιθέμενα στοιχεία προκύπτει ότι οι συνολικές δαπάνες του τακτικού προϋπολογισμού αυξήθηκαν έναντι των πιστώσεων του ψηφισθέντος προϋπολογισμού κατά 101,2%, κυρίως λόγω της αύξησης των δαπανών αποπληρωμής δανείων, οι οποίες αποτελούν χρηματοοικονομικές συναλλαγές και ως εκ τούτου δεν επηρεάζουν το ισοζύγιο και το πρωτογενές αποτέλεσμα του κρατικού προϋπολογισμού. Οι εν λόγω δαπάνες εμφανίζονται ως πληρωμές του Υπουργείου Οικονομικών και συγκεκριμένα του Ειδικού Φορέα «Γενικές Κρατικές Δαπάνες».

Όσον αφορά στις πρωτογενείς δαπάνες, οι οποίες αποτελούν ένα από τα βασικά κριτήρια αξιολόγησης της εκτέλεσης του τακτικού προϋπολογισμού, παρουσιάζονται αυξημένες κατά 22,3% έναντι του προϋπολογισμού, κυρίως λόγω της ενεργοποίησης παρεμβάσεων για την αντιμετώπιση των αρνητικών συνεπειών της πανδημίας του COVID-19.

Γ. Ειδικότερα, όσον αφορά στην εξέλιξη των πληρωμών των επιμέρους μη χρηματοοικονομικών μειζόνων κατηγοριών, επισημαίνονται τα ακόλουθα:

α. Παροχές σε εργαζομένους

Στην κατηγορία αυτή συμπεριλαμβάνονται οι δαπάνες αποδοχών της Κεντρικής Διοίκησης με τις αντίστοιχες εργοδοτικές εισφορές. Η εμφανιζόμενη αρνητική απόκλιση έναντι του προϋπολογισμού ανέρχεται σε μόλις 0,5%, θέτοντας ουσιαστικά την υλοποίηση εντός στόχου.

β. Κοινωνικές Παροχές

Στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνονται κυρίως δαπάνες για την καταβολή των συντάξεων που χορηγούνται απευθείας από το κράτος και όχι μέσω του ΕΦΚΑ (π.χ. θυμάτων τρομοκρατικών ενεργειών κ.λπ.), δαπάνες κοινωνικού χαρακτήρα όπως το επίδομα θέρμανσης, διάφορες ενισχύσεις κοινωνικής αλληλεγγύης έκτακτου χαρακτήρα κ.α. Οι δαπάνες της κατηγορίας αυτής παρουσίασαν αύξηση κατά 1,5%, κυρίως λόγω της καταβολής εντός του 2020 υπολοίπων του κοινωνικού μερίσματος έτους 2019 ύψους περίπου 10,2 εκατ. ευρώ (αριθμ. οικ. 2/89030/ΔΛΤΠ/2019, ΦΕΚ Β' 4551).

γ. Μεταβιβάσεις

Οι δαπάνες της κατηγορίας αυτής περιλαμβάνουν επιχορηγήσεις και αποδόσεις προς τους υποτομείς της Γενικής Κυβέρνησης, όπως ΟΤΑ, ΟΚΑ (ΕΦΚΑ, ΟΑΕΔ, ΕΟΠΥΥ, ΟΠΕΚΑ κ.α.), νοσοκομεία και ΠΦΥ και προς φορείς εκτός Γενικής Κυβέρνησης, οργανισμούς του εξωτερικού, καθώς και προς την Ευρωπαϊκή Ένωση. Επίσης, περιλαμβάνονται οι επιχορηγήσεις για επενδύσεις, οι καταπτώσεις εγγυήσεων, οι αναλήψεις χρεών φορέων Γενικής Κυβέρνησης, καθώς και οι αποζημιώσεις λόγω δικαστικών αποφάσεων.

Οι πληρωμές στην κατηγορία των μεταβιβάσεων παρουσίασαν σημαντική αύξηση κατά περίπου 10,9 δις ευρώ ή 39,3% έναντι του προϋπολογισμού, κυρίως λόγω της πληθώρας των παρεμβάσεων που πραγματοποιήθηκαν για την αντιμετώπιση της πανδημίας του COVID-19. Χαρακτηριστικά αναφέρονται η επιστρεπτέα προκαταβολή (κατά το μέρος που εκτελέστηκε από τον Τακτικό Προϋπολογισμό), οι αποζημιώσεις ειδικού σκοπού σε εργαζόμενους και επιστήμονες, η σημαντική ενίσχυση του νοσηλευτικού συστήματος, η ενίσχυση του αγροτικού τομέα κ.λπ.

δ. Αγορές αγαθών και υπηρεσιών

Οι σχετικές δαπάνες παρουσίασαν υπέρβαση κατά 481 περίπου εκατ. ευρώ ή 42,0% σε σχέση με τον στόχο του προϋπολογισμού. Αυτές αφορούν κυρίως σε λειτουργικά έξοδα, μετακινήσεις προσωπικού, προμήθειες για χρηματοοικονομικές υπηρεσίες και λοιπές δαπάνες λειτουργίας των δημοσίων υπηρεσιών. Σημαντικό ρόλο στην υπέρβαση του στόχου έπαιξαν οι αναγκαιότητες που δημιούργησε η πανδημία, οι οποίες έπρεπε να αντιμετωπιστούν άμεσα και αναπόφευκτα. Σημειωτέον ότι το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους συνεχίζει τις δράσεις επισκόπησης δαπανών σε συνεργασία με τις Γενικές Διευθύνσεις Οικονομικών Υπηρεσιών των υπουργείων με σκοπό την επίτευξη εξοικονομήσεων.

ε. Επιδοτήσεις

Στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνονται κυρίως οι δαπάνες για επιδοτήσεις άγονων γραμμών, καθώς και οι δαπάνες παροχής καθολικής ταχυδρομικής υπηρεσίας. Η εμφανιζόμενη υπέρβαση του στόχου κατά 178,6% οφείλεται κυρίως στην πληρωμή 149,1 εκατ. ευρώ περίπου για την καθολική ταχυδρομική υπηρεσία περιόδου 2013-2018.

στ. Τόκοι

Οι πιστώσεις της κατηγορίας αυτής είναι υπό τη διαχείριση του Οργανισμού Διαχείρισης Δημοσίου Χρέους (ΟΔΔΗΧ) και παρουσίασαν μια υπερεκτέλεση της τάξεως του 6,1% σε σχέση με τον προϋπολογισμό. Σημειωτέον ότι το πρωτογενές δημοσιονομικό αποτέλεσμα δεν επηρεάζεται από τις δαπάνες των τόκων. Οι λόγοι για τους οποίους αυξήθηκαν οι τόκοι σε ταμειακή βάση εντός του 2020 είναι οι εξής:

α) Ο ΟΔΔΗΧ στο πλαίσιο της διαχείρισης του Δημοσίου χρέους με απώτερο σκοπό κυρίως την επιμήκυνση της Μέσης Διάρκειας Ζωής του χρέους, κατά τη διάρκεια του οικονομικού έτους

2020 προέβη στην επαναγορά υφισταμένου χρέους και την επανέκδοση ισόποσου μεγαλύτερης διάρκειας. Η επαναγορά του χρέους είχε σαν αποτέλεσμα να καταβληθούν μέσα στο 2020 εκτός από τους τόκους του ετήσιου κουπονιού και οι δεδουλευμένοι τόκοι μέχρι την ημερομηνία επαναγοράς με αποτέλεσμα να επιβαρυνθούν, πέραν των προβλέψεων, οι τόκοι σε ταμειακή βάση.

β) Η βραχυπρόθεσμη χρηματοδότηση των ταμειακών αναγκών του Ελληνικού δημοσίου μέσω της σύναψης συμφωνιών *repos*, κυρίως με φορείς της γενικής κυβέρνησης, των οποίων το ύψος από 28,9 δις ευρώ τον Δεκέμβριο του 2019 ανήλθε σε 35,4 δις ευρώ τον Δεκέμβριο του 2020, είχε σαν αποτέλεσμα την αύξηση των τόκων εντός του 2020 πέραν των προβλέψεων.

ζ. *Λοιπές Δαπάνες*

Οι λοιπές δαπάνες περιλαμβάνουν κυρίως τις επιστροφές προς την Ευρωπαϊκή Ένωση από τυχόν ανεκτέλεστα προγράμματα. Η εκτέλεση του προϋπολογισμού παρουσίασε υποεκτέλεση 59,2% κυρίως λόγω ετεροχρονισμού της εκκαθάρισης των συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων.

η. *Πιστώσεις υπό κατανομή*

Σε αυτή τη μείζονα κατηγορία προβλέπονται κυρίως πιστώσεις για τις οποίες δεν γνωρίζουμε εκ των προτέρων είτε από ποιόν φορέα θα χρησιμοποιηθούν, είτε ποια χρήση τελικά θα έχουν. Οι σχετικές πληρωμές πραγματοποιούνται μετά τη μεταφορά των πιστώσεων στις λοιπές κατηγορίες δαπανών. Οι σημαντικότερες πιστώσεις αυτής της μείζονος κατηγορίας είναι αυτές του αποθεματικού του άρθρου 59 του ν.4270/2014 οι οποίες προβλέπονται στον ειδικό φορέα «Γενικές Κρατικές Δαπάνες» του Υπουργείου Οικονομικών και τροφοδοτούν κατά τη διάρκεια του έτους τους διάφορους φορείς της Κεντρικής Διοίκησης, για την αντιμετώπιση σημαντικών, άμεσων, αναπόφευκτων και επείγουσών δαπανών, η πρόβλεψη των οποίων δεν ήταν εφικτή κατά τον χρόνο κατάρτισης και ψήφισης του προϋπολογισμού.

θ. Πάγια περιουσιακά στοιχεία & Τιμαλφή

Στις δαπάνες για αποκτήσεις παγίων περιουσιακών στοιχείων, σημαντικό μερίδιο καταλαμβάνουν οι πληρωμές των εξοπλιστικών προγραμμάτων του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας οι οποίες, όπως και το 2019, βρίσκονται εντός των προβλέψεων (αρνητική απόκλιση μόλις 2,9%). Η υπερεκτέλεση του συνόλου της μείζονος κατηγορίας κατά 1,3% προέρχεται από τις δαπάνες για την αγορά λοιπών παγίων περιουσιακών στοιχείων και κυρίως από την αγορά του υλισμικού πληροφοριακών συστημάτων, τα οποία αποκτήθηκαν, προκειμένου η δημόσια διοίκηση να λειτουργήσει «εξ αποστάσεως» λόγω των περιοριστικών μέτρων κατά της πανδημίας. Δημοσιονομικά τίθεται εθνικολογιστική προσαρμογή στις ταμειακές εξοπλιστικές δαπάνες, προκειμένου να προσμετρηθούν στο αποτέλεσμα οι φυσικές παραλαβές εξοπλιστικών προγραμμάτων (σύμφωνα με τη μεθοδολογία ESA).

2 Δαπάνες τακτικού προϋπολογισμού κατά υπουργείο

Στον ακόλουθο πίνακα (2) εμφανίζεται κατά υπουργείο η εκτέλεση του τακτικού προϋπολογισμού οικονομικού έτους 2020, σύμφωνα με την ισχύουσα διοικητική ταξινόμηση του Κρατικού Προϋπολογισμού, κατά την ψήφισή του.

Πίνακας 2. Δαπάνες τακτικού προϋπολογισμού έτους 2020 κατά υπουργείο (σε ευρώ)			
Υπουργείο - Φορέας	Προϋπολογισμός	Πληρωμές	Μεταβολή %
1001. Προεδρία της Δημοκρατίας	3.691.000	3.315.111	-10,2
1003. Βουλή των Ελλήνων	139.550.000	139.366.939	-0,1
1007. Υπουργείο Εσωτερικών	2.785.671.000	3.098.660.149	11,2
1009. Υπουργείο Εξωτερικών	267.109.000	256.291.028	-4,1
1011. Υπουργείο Εθνικής Άμυνας	3.383.000.000	3.836.928.803	13,4
1015. Υπουργείο Υγείας	3.798.660.000	4.656.114.113	22,6
1017. Υπουργείο Δικαιοσύνης	509.754.000	529.119.860	3,8
1019. Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων	4.953.000.000	4.839.312.221	-2,3
1021. Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού	300.200.000	382.049.972	27,3
1023. Υπουργείο Οικονομικών (πλήν Γενικών Κρατικών Δαπανών)	825.848.000	718.218.290	-13,0
1023-711. Γενικές Κρατικές Δαπάνες (τόκοι, χρεολύσια, προμήθειες και λοιπές δαπάνες)	631.936.535.000	1.305.856.551.153	106,6
1029. Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων	269.473.000	447.178.421	65,9
1031. Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας	90.805.000	114.575.530	26,2
1033. Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων	19.471.800.000	23.950.856.304	23,0
1035. Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων	158.846.000	162.847.497	2,5
1039. Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών	533.867.000	779.194.977	46,0
1041. Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής	266.800.000	287.679.905	7,8
1045. Υπουργείο Τουρισμού	36.680.000	35.189.901	-4,1
1047. Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη	2.365.481.000	2.455.485.031	3,8
1053. Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης	132.279.000	279.950.620	111,6
1055. Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου	0	79.967.564	
1901 έως 1907. Αποκεντρωμένες Διοικήσεις	165.096.000	164.898.222	-0,1
ΣΥΝΟΛΟ	672.394.145.000	1.353.073.751.611	101,2

Στους προϋπολογισμούς των υπουργείων εγγράφονται πιστώσεις για δαπάνες μισθοδοσίας και μετακίνησης των υπηρεσιακών οργάνων τους, λειτουργικές δαπάνες, δαπάνες προμηθειών, επιχορηγήσεις σε φορείς που εποπτεύουν, αποδόσεις εσόδων που εισπράττονται για λογαριασμό τρίτων και γενικότερα δαπάνες απαραίτητες για την επιτέλεση των σκοπών τους.

Με βάση τον ανωτέρω πίνακα, αξιοσημείωτη ήταν η αύξηση στις δαπάνες των Υπουργείων / Ειδικών Φορέων:

- Ψηφιακής Διακυβέρνησης κατά 111,6% κυρίως λόγω των πληρωμών για την κάλυψη του κόστους παροχής της καθολικής ταχυδρομικής υπηρεσίας έτους 2020 και παλαιότερων οικονομικών ετών, προς τα Ελληνικά Ταχυδρομεία.
- Γενικών Κρατικών Δαπανών (ειδικού φορέα του Υπουργείου Οικονομικών) κατά 106,6% κυρίως λόγω της πληρωμής σημαντικού μέρους της επιστρεπτέας προκαταβολής, η οποία δεν είχε προβλεφθεί, καθώς και της αυξημένης δαπάνης για την αποπληρωμή δανείων, η οποία όπως αναφέρθηκε στην προηγούμενη ενότητα, δεν επηρεάζει το δημοσιονομικό αποτέλεσμα.
- Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων κατά 65,9%, κυρίως για την καταβολή αυξημένων μεταβιβάσεων σε αγροτικούς παραγωγούς που υπέστησαν ζημιές λόγω της πανδημίας.
- Υποδομών και Μεταφορών κατά 46,0%, κυρίως λόγω των έκτακτων οικονομικών ενισχύσεων πυροπαθών, πλημμυροπαθών κ.λπ., της αποζημίωσης σε φορείς παροχής συγκοινωνιακού έργου λόγω απώλειας εσόδων από τις απαλλαγές καταβολής κομίστρου στα μέσα μαζικής μεταφοράς (άρθρο 110 του ν. 4714/2020), καθώς και της αυξημένης επιχορήγησης των προαναφερθέντων φορέων για λειτουργικές δαπάνες.
- Πολιτισμού και Αθλητισμού κατά 27,3%, κυρίως λόγω των αυξημένων επιχορηγήσεων σε εποπτευόμενους φορείς με νομική προσωπικότητα από τη Γενική Γραμματεία Πολιτισμού και τη Γενική Γραμματεία Σύγχρονου Πολιτισμού.
- Περιβάλλοντος και Ενέργειας κατά 26,2%, κυρίως λόγω της επιχορήγησης προς τη Γ.Μ.Μ.Α.Ε. ΛΑΡΚΟ για την κάλυψη των δαπανών για την εκπλήρωση της διαδικασίας της ειδικής διαχείρισης, καθώς και των λειτουργικών δαπανών της εταιρείας για τη συνέχιση της δραστηριότητάς της μέχρι το πέρας της ειδικής εκκαθάρισης.

3 Δαπάνες τακτικού προϋπολογισμού Αποκεντρωμένων Διοικήσεων

Στον ακόλουθο πίνακα (3) εμφανίζονται οι δαπάνες του τακτικού προϋπολογισμού που πραγματοποιήθηκαν για την κάλυψη των αναγκών των υπηρεσιών των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων.

Πίνακας 3. Δαπάνες τακτικού προϋπολογισμού έτους 2020 Αποκεντρωμένων Διοικήσεων (σε ευρώ)			
Αποκεντρωμένη Διοίκηση	Προϋπολογισμός	Πληρωμές	Μεταβολή %
1901. Απικής	19.856.000	19.376.978	-2,4
1902. Θεσσαλίας – Στερεάς Ελλάδας	27.484.000	28.246.277	2,8
1903. Ηπείρου – Δυτικής Μακεδονίας	18.937.000	19.189.466	1,3
1904. Πελοποννήσου – Δυτικής Ελλάδας & Ιονίου	35.146.000	33.210.721	-5,5
1905. Αιγαίου	10.220.000	10.531.029	3,0
1906. Κρήτης	11.208.000	10.947.120	-2,3
1907. Μακεδονίας – Θράκης	42.245.000	43.396.631	2,7
ΣΥΝΟΛΟ	165.096.000	164.898.222	-0,1

Σχετικά με την εκτέλεση του προϋπολογισμού των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων οικονομικού έτους 2020 δεν παρατηρούνται σημαντικές αποκλίσεις από τις προβλέψεις του προϋπολογισμού (μόλις 0,1% απόκλιση). Η μισθολογική δαπάνη των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων αποτελεί το 86% περίπου της συνολικής δαπάνης, ως εκ τούτου είναι αναμενόμενο να μην παρατηρούνται αξιοσημείωτες αποκλίσεις μεταξύ προϋπολογισμού και πληρωθέντων δαπανών.

4 Ανάλυση τακτικού αποθεματικού

Κάθε οικονομικό έτος εγγράφεται στην κατηγορία «Πιστώσεις υπό κατανομή» του Ειδικού Φορέα «Γενικές Κρατικές Δαπάνες» του Υπουργείου Οικονομικών πίστωση ως αποθεματικό, σύμφωνα με το άρθρο 59 του ν.4270/2014. Το αποθεματικό χρησιμοποιείται αποκλειστικά για την κάλυψη σημαντικών, άμεσων, αναπόφευκτων και επείγουσών δαπανών, η πρόβλεψη των οποίων δεν ήταν εφικτή κατά τον χρόνο ψήφισης του ετήσιου Κρατικού Προϋπολογισμού.

Πίνακας 4. Ανάλυση τακτικού αποθεματικού κατά υπουργείο έτους 2020 (σε ευρώ)			
Υπουργείο - Φορέας	Διατεθείσα πίστωση	Πληρωμή	Ποσοστό απορρόφησης %
1001. Προεδρία της Δημοκρατίας	0	0	
1003. Βουλή των Ελλήνων	0	0	
1007. Υπουργείο Εσωτερικών	41.516.888	35.921.252	86,5
1009. Υπουργείο Εξωτερικών	14.897.834	10.409.097	69,9
1011. Υπουργείο Εθνικής Άμυνας	69.345.529	59.604.068	86,0
1015. Υπουργείο Υγείας	48.210.244	47.371.748	98,3
1017. Υπουργείο Δικαιοσύνης	8.380.000	6.408.066	76,5
1019. Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων	14.480.000	8.237.451	56,9
1021. Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού	5.750.068	5.090.674	88,5
1023. Υπουργείο Οικονομικών	140.233.238	130.536.163	93,1
1029. Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων	93.096.335	90.643.504	97,4
1031. Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας	38.876.340	37.663.819	96,9
1033. Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων	5.280.682	1.798.097	34,1
1035. Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων	7.485.000	5.233.528	69,9
1039. Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών	49.273.218	46.712.166	94,8
1041. Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής	7.510.850	2.232.864	29,7
1045. Υπουργείο Τουρισμού	2.200.000	2.044.956	93,0
1047. Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη	119.039.446	69.186.428	58,1
1053. Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης	26.055.335	25.871.366	99,3
1055. Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου	5.819.094	1.437.309	24,7
1901 έως 1907. Αποκεντρωμένες Διοικήσεις	2.016.005	769.881	38,2
ΣΥΝΟΛΟ	699.466.106	587.172.438	83,9

Κατά τη διάρκεια της εκτέλεσης του προϋπολογισμού, οι πιστώσεις που έχουν προβλεφθεί στο αποθεματικό ανακατανέμονται σε άλλες μείζονες κατηγορίες για την πραγματοποίηση των σχετικών πληρωμών δαπανών από τους φορείς. Η ανάλυση του αποθεματικού, σύμφωνα με τα στοιχεία των Γενικών Διευθύνσεων Οικονομικών Υπηρεσιών του υπουργείων, παρουσιάζεται στον πίνακα (4).

Το αποθεματικό αποτελεί το πλέον ευέλικτο εργαλείο δημοσιονομικής σταθερότητας, καθώς παρέχει στα υπουργεία τη δυνατότητα να καλύψουν άμεσα καταστάσεις εν γένει απρόβλεπτες, εντός των ορίων του ψηφισμένου προϋπολογισμού.

5 Δαπάνες προϋπολογισμού δημοσίων επενδύσεων (ΠΔΕ)

Η εκτέλεση του προϋπολογισμού δημοσίων επενδύσεων κατά υπουργείο για το έτος 2020 εμφανίζεται στον πίνακα (5).

Πίνακας 5. Δαπάνες προϋπολογισμού δημοσίων επενδύσεων κατά υπουργείο έτους 2020 (σε ευρώ)			
Υπουργείο – Φορέας	Προϋπολογισμός	Πληρωμές- Μεταβιβάσεις	Μεταβολή %
1001. Προεδρία της Δημοκρατίας	0	0	
1003. Βουλή των Ελλήνων	1.000.000	192.198	-80,8
1007. Υπουργείο Εσωτερικών	212.000.000	178.644.193	-15,7
1009. Υπουργείο Εξωτερικών	11.000.000	8.756.434	-20,4
1011. Υπουργείο Εθνικής Άμυνας	14.000.000	124.637.329	790,3
1015. Υπουργείο Υγείας	60.000.000	62.700.352	4,5
1017. Υπουργείο Δικαιοσύνης	23.000.000	6.462.067	-71,9
1019. Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων	510.000.000	780.683.501	53,1
1021. Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού	35.000.000	28.051.203	-19,9
1023. Υπουργείο Οικονομικών	26.000.000	1.494.727.521	5.649,0
1029. Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων	802.000.000	755.783.220	-5,8
1031. Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας	570.000.000	376.147.833	-34,0
1033. Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων	420.000.000	178.899.172	-57,4
1035. Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων	2.261.000.000	5.599.753.405	147,7
1039. Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών	1.467.000.000	612.629.048	-58,2
1041. Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής	140.000.000	172.130.362	23,0
1045. Υπουργείο Τουρισμού	33.000.000	33.127.074	0,4
1047. Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη	105.000.000	61.054.560	-41,9
1053. Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης	60.000.000	115.023.556	91,7
1055. Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου	0	57.482.141	
1901 έως 1907. Αποκεντρωμένες Διοικήσεις	0	0	
ΣΥΝΟΛΟ	6.750.000.000	10.646.885.170	57,7

Από τα στοιχεία του ανωτέρω πίνακα, προκύπτει ότι οι πραγματοποιηθείσες συνολικές πληρωμές για δαπάνες των υπουργείων από το ΠΔΕ ήταν αυξημένες κατά 57,7% έναντι των αρχικών πιστώσεων που είχαν προβλεφθεί. Οι συνολικές πληρωμές και μεταβιβάσεις ανήλθαν σε 10.647 εκατ. ευρώ περίπου, εκ των οποίων 2.047 εκατ. ευρώ αφορούσαν στο εθνικό σκέλος του ΠΔΕ και 8.600 εκατ. ευρώ στο συγχρηματοδοτούμενο από κοινοτικούς πόρους σκέλος. Η υπέρβαση των δαπανών του ΠΔΕ προήλθε κυρίως από τις δαπάνες που πραγματοποιήθηκαν για την αντιμετώπιση της πανδημίας, με κυριότερες από τις δαπάνες αυτές την αποζημίωση ειδικού σκοπού επιχειρήσεων και αυτοαπασχολούμενων, την επιδότηση τόκων δανείων μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων, την επιστρεπτέα προκαταβολή (κατά το μέρος που εκτελέστηκε από το ΠΔΕ), την δράση ΤΕΠΙΧ II και την σύσταση ταμείου εγγυοδοσίας επιχειρήσεων.

6 Συμπληρωματικοί Προϋπολογισμοί

Η αναγκαιότητα κάλυψης των υποχρεώσεων που προέκυψαν από την υγειονομική κρίση (Covid-19), οδήγησε αναπόφευκτα στην ενεργοποίηση του άρθρου 60 του ν. 4270/2014 (Α' 143) περί κατάθεσης και ψήφησης συμπληρωματικών προϋπολογισμών. Παρατίθεται σχετικός πίνακας:

ΠΙΝΑΚΑΣ 6 - ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΩΝ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΩΝ ΕΤΟΥΣ 2020			
α/α	Είδος Προϋπολογισμού	Διατάξεις	Ποσό (σε ευρώ)
1	Τακτικός	Άρθρο 7, ν.4682/2020 (ΦΕΚ Α' 76)	5.000.000.000
2	ΠΔΕ	Άρθρο 9, ν.4690/2020 (ΦΕΚ Α' 104)	1.250.000.000
3	Τακτικός	Άρθρο 6, ν.4722/2020 (ΦΕΚ Α' 177)	6.076.000.000
4	ΠΔΕ	Άρθρο εικοστό έκτο, ν.4737/2020 (ΦΕΚ Α' 204)	1.521.000.000
5	ΠΔΕ	Άρθρο 23, ν.4753/2020 (ΦΕΚ Α' 227)	900.000.000
6	ΠΔΕ	Άρθρο 102, ν.4764/2020 (ΦΕΚ Α' 256)	200.000.000
Τακτικός		Σύνολο	11.076.000.000
ΠΔΕ		Σύνολο	3.871.000.000
Κρατικός		Γενικό Σύνολο	14.947.000.000

Από το σύνολο των 14,9 δις ευρώ κονδυλίων των συμπληρωματικών προϋπολογισμών, τα 12,9 δις ευρώ περίπου αφορούν αποκλειστικά στην αντιμετώπιση της πανδημίας, ενώ τα 1,4 δις ευρώ διατέθηκαν για την επιχορήγηση του ΕΦΚΑ για την κάλυψη παροχών κύριας σύνταξης ασφαλισμένων δημοσίου και ιδιωτικού τομέα, λόγω δικαστικών αποφάσεων. Η ψήφιση των συμπληρωματικών προϋπολογισμών έλαβε χώρα σταδιακά κατά τη διάρκεια του οικονομικού έτους και σύμφωνα με τις εκάστοτε ανάγκες της δεδομένης χρονικής στιγμής.

7 Απλήρωτες οφειλές κρατικού προϋπολογισμού προς τρίτους

Μέγεθος σημαντικά ικανό αποτελεί το ύψος των απλήρωτων οφειλών του κράτους προς τρίτους (εκτός Γενικής Κυβέρνησης). Η μεταβολή του ύψους αυτών από έτος σε έτος αποτελεί στοιχείο προσαρμογής για τον υπολογισμό του ισοζυγίου της Κεντρικής Διοίκησης (εθνικολογιστική προσαρμογή). Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ στο πλαίσιο του EDP Μαρτίου 2021 παρατίθενται τα παρακάτω στοιχεία:

Πίνακας 7. Απλήρωτες οφειλές Κρατικού Προϋπολογισμού (σε ευρώ)		
31/12/2019	31/12/2020	Διαφορά 2020/2019
232.124.434	171.098.699	-61.025.735

Από τον πίνακα προκύπτει ότι κατά το 2020 προέκυψε μείωση του ύψους των απλήρωτων οφειλών κατά 61 περίπου εκατ. ευρώ, η οποία με τις εθνικολογιστικές προσαρμογές βελτιώνει ισόποσα το ισοζύγιο της Κεντρικής Διοίκησης.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Οι πρωτογενείς δαπάνες του τακτικού προϋπολογισμού, εμφάνισαν μια υπέρβαση στόχου του αρχικά εγκεκριμένου προϋπολογισμού, κατά 10 περίπου δις ευρώ ή 22,3%. Εάν λάβουμε υπόψη μας ότι οι πληρωμές δαπανών του τακτικού προϋπολογισμού για την αντιμετώπιση της πανδημίας ανήλθαν σε περίπου 9,1 δις ευρώ, τότε η υπέρβαση ανήλθε σε 0,9 δις ευρώ ή μόλις 2,0% περίπου.

Το γεγονός αυτό αποτυπώνει: α) την επιβαλλόμενη δημοσιονομική πειθαρχία που πηγάζει από τις διατάξεις του ν.4270/2014 «Αρχές δημοσιονομικής διαχείρισης και εποπτείας (ενσωμάτωση της Οδηγίας 2011/85/ΕΕ) – δημόσιο λογιστικό και άλλες διατάξεις», οι οποίες λειτουργούν απαγορευτικά για τον όποιο δημοσιονομικό εκτροχιασμό, λόγω του ότι θέτουν ανώτατα όρια δαπανών στους εμπλεκόμενους φορείς, β) τη συνεχιζόμενη ορθή δημοσιονομική διαχείριση που έχει επέλθει στο σκέλος των δημοσίων δαπανών της Κεντρικής Διοίκησης και γ) την ευελιξία που παρέχει το νομοθετικό πλαίσιο, καθώς και την ικανότητα των υπηρεσιών που εμπλέκονται στη δημοσιονομική διαχείριση της χώρας, για την επαρκή αντιμετώπιση πρωτόγνωρων καταστάσεων παγκόσμιου βεληνεκούς.